

Scenariusz warsztatów edukacyjnych do projektu „Muzea bez Barier” - Koalicja muzeów polskich i ukraińskich na rzecz profesjonalnej obsługi niepełnosprawnego zwiedzającego.

opracowanie:
Rusłan Kosziw

konsultacje:
dr Edyta Lisek-Lubaś

Lwów 2015

Skamieniałe piękno starożytnego miasta:

zapomniane i przywrócone

Wystawa prezentowana na Włoskim Dziedzińcu – Plac Rynkowy 6

Od dawnych czasów Lwów pociąga pięknem swoich ulic, budynków, pomników, parków, itp. Jednak wielki dorobek lwowskich rzeźbiarzy i architektów nie zachował się do naszych dni. Na przestrzeni stuleci dużo wspaniałych zabytków uległo zniszczeniu.

Tym bardziej ważne jest to, że w zasobach Lwowskiego Muzeum Historycznego, m.in. w zasobie «Rzeźba» zachowało się około 100 kamiennych elementów i fragmentów kamiennej plastyki, z których znakomita większość to pozostałości po dawnych, nieistniejących dzisiaj lwowskich obiektach z okresów późnego średniowiecza i wczesnego modernizmu. Są to fragmenty ozdobnych reliefów, kamiennej epigrafiki.

Przez wiele lat ta kolekcja była przechowywana w magazynach i nie była dostępna dla zwiedzających. Dzięki współpracy z Katedrą Restauracji i Rekonstrukcji Zespołów Architektonicznych Instytutu Architektury Narodowego Uniwersytetu „Politechnika Lwowska” w latach 2011-2014 studenci pod kierunkiem doświadczonych wykładowców O. Rybczyńskiego, A. Stasiuka, B. Melnyka odnowili 19 zabytków. Dzięki temu możemy odtworzyć w naszej wyobraźni piękno utraconych wzorców lwowskiej architektury, zastygłą w kamieniu poezję Lwowa.

 <p>1</p>	<p>Pamiętka z napisem w języku ormiańskim — tzw. chaczkar (C-122). Jest to marmurowa płyta o kształcie zbliżonym do kwadratu ze skutymi górnymi rogami. Na frontальной stronie płyty wyryte jest pięć różnych krzyżyków, których spójna kompozycja przypomina kształt krzyża jerozolimskiego. Nad krzyżami symbolicznie zobrazowany symbol Ducha Świętego w postaci szybującego do dołu gołębia. Na chaczkarze po przekątnej wyryty napis, informujący, że płyta została ustanowiona w intencji odpuszczenia grzechów Szachin Anny Chatun 1425 roku. Pamiętka pochodzi z zasobów jednego z rozwiązanych w 1940 roku lwowskich muzeów.</p>
 <p>2</p>	<p>Zwornik gwiazdzistego gotyckiego sklepienia, który pochodzi z kościoła Św. Stanisława. Na tylnej stronie kamienia wyrzeźbiona łacińska gotycka litera «Z» oraz symbol kamieniarza.</p>
 <p>3</p>	<p>Zwornik z łuku (plecionka), zdobiona ornamentem ze splecionych linii. Na jednej z bocznych powierzchni kamienia wyryto krzyżyk, który być może jest znakiem kamieniarza, który go wyźłobił.</p>

4

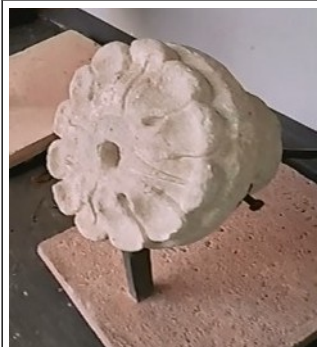
Blok z białego kamienia (XVII stulecie) z łacińskim napisem (przysłowiem): «EXITUS VITA PROBATUR | SAEPE UNO AUSPICO» («Wyjście życia zostało pokazane | często jedno zwiastuje» lub «Zakończenie życia często potwierdza się jednym proroctwem»). Zachowały się tylko dwa jego fragmenty.

5

Konsola z obramienia okiennego

Kon. XVIII — pocz. XIX stulecia

6

Zwornikowy kamień-rozeta z renesansowego sklepienia

(Druga połowa XVI — pierwsza połowa XVII stulecia)

 <p>7</p>	<p>Zwornikowy kamień-rozeta z renesansowego sklepienia (Druga połowa XVI — pierwsza połowa XVII stulecia)</p>
 <p>8</p>	<p>W zasobach Muzeum są przechowywane trzy zworniki, udekorowane maskaronami lwów. Istnieje także czwarty tego typu element – maskaron, wmurowany w ścianę holu Czarnej Kamienicy. Szkice tych pamiątek znalazły się w pracy Władysława Łozińskiego «Patrycjusze i mieszczanie Lwowa». Podpisy do nich we wspomnianej książce wskazują na to, że one pochodzą z kamienicy Ubaldiniego. Tak w latach 1643—1767 nazywano narożny budynek pod numerem 12 przy ulicy Krakowskiej. Na zdjęciu dolnej części fasady tego domu od strony ulicy Ormiańskiej widnieją dwa kamienie z maskaronami. Ich rozmieszczenie wskazuje na wtórne pojawienie się tych elementów w trakcie przebudowy tej kamienicy. Dom został rozebrany w latach 1920—3190.</p> <p>Kamień zwornikowy z maskaronem lwa z kamienicy Ubaldiniego (pierwsza połowa XVII wieku)</p>
 <p>9</p>	<p>Kamień zwornikowy z maskaronem lwa - fragment bramy wjazdowej z kamienicy Ubaldiniego (pierwsza połowa XVII wieku)</p>

10

Kamień zwornikowy z maskaronem lwa

z kamienicy Ubaldiniego (pierwsza połowa XVII wieku)

12

Nóżka sarkofagu w postaci stylizowanej figurki lwiątki. Rzeźba wykonana w stylu Renesansu i datowana na pierwszą połowę XVII stulecia. Niestety, informacji na temat jej pochodzenia na chwilę obecną jeszcze nie odnaleziono.

13

Gotyckie żebro (architektura)

Lwów (pierwsza połowa XVII wieku).

Wapień; rzeźba

14

Fragment gotyckiego portalu kościoła Św. Stanisława we Lwowie XV st. W górnej części fragmentu częściowo zachował się napis: «PRO NIKOLAO REO ORATE DEV PRO EO» (Za Mikołaja Reo módlcie Pana Boga za niego). W Muzeum, w zasobach zespołu „Grafika” przechowywany jest szkic tego napisu autorstwa Franciszka Kowałyszyna. Na rysunku jest uwaga w języku polskim, która wyjaśnia historię tego zabytku:

«Napis z gotyckiego portalu kościoła Św. Stanisława, który został znaleziony w trakcie rozbiórki fundamentów kamienicy przy ul. Rzeźnickiej 20 lipca 1912 r.(w miejscu, w którym kiedyś stał kościół)». Wzmianka o tym fragmencie znalazła się w kilku publikacjach, lecz bez adnotacji gdzie jest przechowywany obecnie.

15

Obramowanie płyty marmurowej z herbem „Dost”

Pierwszej połowy XIX wieku. Ten herb 1809 roku został nadany w Królestwie Galicji i Lodomerii lubelskiemu radcy sądowemu Marcinowi Dost z przydomkiem Dostenberg.

16

Płyta pamiątkowa w stylu klasycyzmu prawdopodobnie z podobizną księcia Poniatowskiego
 (pierwsza połowa XIX wieku)

17

Obowiązkowym atrybutem każdego średniowiecznego miasta, które otrzymało prawa magdeburskie, stał się słup do karania lub słup hańby. Po raz pierwszy taki słup pojawił się w połowie XV stulecia. Był on drewniany, ale jego kształt nie jest dokładnie znany. Słup, przechowywany obecnie w zasobach muzeum historycznego, był postawiony w 1596 (lub 1598) roku na koszt lwowskiego burmistrza Wolfa Szolca. Był to czworościan, uwieńczony kompozycją rzeźbiarską – kat i bogini sprawiedliwości Temida obrócone do siebie plecami. W słupie były zamontowane żelazne kółka, w których byli skuwani drobni przestępcy „na hańbę”. W tymże miejscu wykonywano także wyroki śmierci – w tym celu obok słupa był montowany szafot.

Do muzeum historycznego słup został przekazany w 1940 roku ze zbiorów

	<p>historycznego muzeum Lwowa w zniszczonym stanie. W 1973 roku powstała kopia słupa hańby.</p>
--	---

